

Norsk Kulturminnefond

Årsmelding

2011

Norsk Kulturminnefond, P.b. 253, 7361 Røros, Norge

Organisasjonsnr.: 985 980 101 (registrert i Brønnøysundregisteret 28.08.2003)

Besøksadresse: Bergmannsgata 17, 7374 Røros

Telefon: +47 73 10 36 00 (sentralbord)

E-post: post@kulturminnefondet.no

Nettside: www.kulturminnefondet.no

Ansvarlig redaktør: Direktør Jon Suul

ÅRSMELDING 2011

NORSK KULTURMINNEFOND

Røros 2012

INNHALDSFORTEGNELSE

1. FORORD/SAMMENDRAG	4
2. OM KULTURMINNEFONDET	5
2.1 Etableringen	5
2.2 Styringsdokumentene for 2011	5
2.3 Visjon	5
2.4 Styrets medlemmer og varamedlemmer 2011	5
2.5 Styrets arbeid 2011	6
2.6 Administrasjon	7
2.7 Faggruppen	10
2.8 Evaluering	11
3. BUDSJETT OG REGNSKAP	12
3.1 Resultatregnskap 2011	13
3.2 Kapitaloversikt	14
4. SØKNADER OG BEHANDLING	14
4.1 Søknadsutvikling	14
4.2 Verdiskapingsprogrammet (VSP)	14
4.3 Status tilskudd til fredete kulturminner og kulturmiljø	15
4.4 Status tilskudd til kulturhistorisk viktige kirker	15
4.5 Saksbehandlingstid og prosedyrer	15
4.6 Klager	16
4.7 Kunngjøring av frister for å søke om fondsmidler	16
4.8 Krav om privat medfinansiering	16
4.9 Prioriteringsgrunnlaget for søknadsbehandlingen	17
4.10 Søknader og resultat av behandlingen i 2011 samt oversikter for 2003-11	18
VEDLEGG	
1 Tabeller	
2 Årsrapport med tabeller	

1. FORORD/SAMMENDRAG

Årsmeldingen for 2011 omfatter det 9. virksomhetsåret for Norsk Kulturminnefond, det 8. virksomhetsåret med basis på Røros.

2011 har vært et viktig år i Kulturminnefondets korte historie. Nye forskrifter for fondet trådte i kraft fra 1. januar, nye lokaler ble innviet 7. mars og innflyttet pr påske, nytt styre trådte i funksjon fra 1. juli og ny formell organisering trådte i funksjon fra 9. november. Virksomheten er blitt utvidet med et kontor for utviklings- og utredningsarbeid og nye medarbeidere er kommet til. I tillegg er utviklingen av Lykillinn sluttført i 2011 og vi har også startet opp et hovedrevisjonsarbeid mht nettstedet. Dette har medført omfattende endringer og gitt oss en følelse av positiv utvikling.

Det er gjennomført en større endring mht behandling av søknader, ved at det f.o.m. 2012 er besluttet å ha én søknadsfrist i året (1. november). Det gir lengre tid til og grundigere saksbehandling samt at det blir langt bedre tid til oppfølging av løpende prosjekter, som er en omfattende oppgave. Omleggingen har medført tre frister i 2011, heri fristen for 2012. Til sammen er det for de tre søknadsrundene innkommet **998** søknader. Det ble mottatt søknader på tilsammen **ca 215 mill kr**. Fondet fordelte for 2011 totalt **61,3 mill kr** til prosjekter.

Fondets bidrag utgjør i gjennomsnitt **38 %** av finansieringen av prosjektene i 2011. Samlet økonomisk bistand gjennom Kulturminnefondets innsats for alle typer verneverdige kulturminner og kulturmiljøer utgjør i perioden 2003-2011 **ca 263,9 mill kr**, og verdiskapningen totalt i de samme prosjektene (når det gjelder første ledd i effektkjeden) **ca 811 mill kr**.

En stor utfordring for Kulturminnefondet er det store og voksende antall **løpende saker** rundt om i landet som skal følges opp. I tidsrommet 2003-2011 er det tilsammen gitt tilskudd til **1477** prosjekter. Antallet løpende prosjekter er ved årsskiftet 2011/2012 hele **793** eller **93** flere enn ved forrige årsskifte.

Ved utgangen av 2011 er det nå gitt støtte til prosjekter i alle fylker og i **313** av 430 norske kommuner (2008). Det tilkom prosjekter i **26** nye kommuner dette året. Fordelingen framgår av vedlegg 1.

Riksrevisjonen har ikke hatt negative merknader til Kulturminnefondets økonomiske disposisjoner.

Årsmeldingen er godkjent i styremøtet i Molde 01- 02.02 2012. Mindre rettelser er utført i ettertid.

Helen Bjørnøy
styreleder

Jon Birger Østby
nestleder

Per Helge Malvik
styremedlem

Grethe Fossli
styremedlem

Per Kyrre Reymert
styremedlem

Jon Suul
direktør

2. OM KULTURMINNEFONDET

2.1 Etableringen

Norsk Kulturminnefond ble opprettet av Stortinget den 21. juni 2002, jfr. St.prp. nr.63 (2001-2002). Kulturminnefondet er en statlig virksomhet og sorterer under Miljøverndepartementet. De første vedtektene for fondet ble fastsatt ved Kongelig resolusjon av 7. mars 2003. Samtidig ble det første styret oppnevnt med en funksjonstid på fire år. Virksomheten kom i gang våren 2003. Etableringen av administrasjonen på Røros, i Bergmannsgata 25, var slutført og operativt med lokaler, søknadsskjema og nettsted pr. 01.02.04.

2.2 Styringsdokumentene for 2011

De viktigste er:

- *Forskrift om endring i forskrift om vedtekter for Norsk Kulturminnefond*, fastsatt av Miljøverndepartementet 25. november 2010, ikraftredelse 1. januar 2011
- *Instruks for økonomistyringen i Norsk Kulturminnefond*
- *Tildelingsbrevet (årlig)* fra Miljøverndepartementet

2.3 Visjon

Styret har i strategiplanen i 2005 definert visjonen for Kulturminnefondet:

”Kulturminnefondet skal være den viktigste offentlige medfinansieringspart for verneverdige kulturminner og kulturmiljøer i privat eie”.

Siden visjonen ble formulert og vedtatt har rammene for Kulturminnefondet økt betydelig. Prioriteringen av de tilgjengelige midler har vært klar og i samsvar med visjonen. Fondets gjennomsnittsbidrag for alle søknader, som er gitt tilskudd 2003-2011, ligger på **xx %**.

2.4 Styrets medlemmer og varamedlemmer 2011

De eldre styrene har vært i funksjon i periodene fra 07.03.2003 - 30.06.2011.

Nytt styre trådte i funksjon fra 01.07. 2011. Medlemmer av styret første halvår 2011:

Navn:	Funksjon	Funksjonstid til	Merknad
Björg Wallevik, Kristiansand (BW)	Styreleder fra 07.03 2003	01.07.2011 (8 år 4 mnd)	Reoppnevnt i 2007
Siri Myrvoll, Bergen (SM)	Nestleder fra 07.03 2003	01.07.2011 (8 år 4 mnd)	Reoppnevnt i 2007
Stein Ørnhøj, Lyngør (SØ)	Styremedlem fra 01.09 2007	01.07.2011 (3 år 10 mnd)	
Per Helge Malvik, Sunndalsøra (PHM)	Styremedlem fra 01.09.2007	01.07 2011 (3 år 10 mnd)	Reoppnevnt som styremedlem fra 01.07.2011
Reidar Bertelsen, Tromsø (RB)	1. varamedlem fra 01.09.2007, styremedlem fra høsten 2010	01.07.2011	Oppnevnt som styremedlem høsten 2010

Grethe Fosslie, Oslo (GF)	2. varamedlem fra 01.09.2007	01.07. 2011	Oppnevnt som styremedlem fra 01.07.2011
Jon Birger Østby, Bærum (JBØ)	3. varamedlem fra 01.7 2009	01.07. 2013	Oppnevnt som nestleder fra 01.07.2011

Miljøverndepartementet oppnevnte nytt styre 01.07.2011 og supplerte med tre vararepresentanter i tillegg. For å beholde kontinuitet ble ett styremedlem reoppnevnt og to vararepresentanter fra det forrige styret oppnevnt som faste representanter i det nye styret. Det nye styret fra 01.07 2011 er:

Navn:	Funksjon	Funksjonstid	Merknad
Helen Bjørnøy, Skedsmo (HB)	Ny styreleder	01.07.11-01.07.15	Ny i styret
Jon Birger Østby, Bærum (JBØ)	Ny nestleder	01.07.11-01.07.15	Varamedlem forrige periode
Per Helge Malvik, Sunndalsøra (PHM)	Styremedlem	01.07 11-01.07.15	Reoppnevnt for ny periode
Grethe Fosslie, Oslo (GF)	Styremedlem	01.07 11-01.07.15	Varamedlem forrige periode
Per Kyrre Reymert, Tromsø (PKR)	Styremedlem	01.07.11-01.07.15	Ny i styret
Elisabeth Seip, Hamar (ES)	1.varamedlem	01.07.11-01.07.15	Ny i styret
Simen Bjørgen, Lom (SB)	2.varamedlem	01.07-11-01.07.15	Ny i styret
Cesilie Aurbakken, Oslo (CA)	3.varamedlem	01.07.11-01.07.15	Ny i styret

2.5 Styrets arbeid 2011

Styreaktiviteten i 2011 har vært omfattende med i alt 12 møter/arrangementer over tilsammen 20 dager, se nedenfor. Flere av møtene/arrangementene har medført reiser dagen i forveien eller i etterkant.

Dato	Type møte/arrangement	Sted	Deltakere fra styret
23-24.02	Styremøte (strategimøte) 01/2011	Kristiansand	BW, SM, SØ, PHM, RB, JBØ
07.03	Innflyttingsmarkering nye lokaler	Røros	BW, SM, RB, JBØ
14.04	Halvårsmøte med MD	Oslo	BW, SM, SØ, PHM
27.-29.04	Styremøte 02/2010, tildeling tilskudd	Røros	BW, SØ, RB, JBØ
02.06	Kontaktmøte med MD	Oslo	BW
14.-17.06	Styrebefaring	Østfold	BW, SØ, PHM, RB, JBØ
23-24.08	Styremøte (strategimøte) 03/2011	Røros	HB, JBØ, PHM, PKR
12.10	Halvårsmøte med MD	Oslo	HB, JBØ. PHM, PKR, GF, ES
13.10	Årlig kontaktmøte med de frivillige organisasjonene	Oslo	HB, JBØ
19.11	Kontaktmøte med MD	Oslo	HB, JBØ
21.-22.11	Styremøte 04/2010, tildeling tilskudd	Røros	HB, JBØ, PHM, GF, PKR, ES

6.12	Årlig kontaktmøte med RA	Oslo	HB, JBØ
------	--------------------------	------	---------

Det har vært avholdt to strategimøter (Gardermoen og Røros) og to behandlingsmøter (Røros). Årets styrebefaring foregikk i Østfold etter invitasjon fra Østfold fylkeskommune. Styrebefaringen ble ansett som meget vellykket, og Østfold fylkeskommune hadde lagt mye arbeid i det å sikre en suksess. De skal takkes for god bistand.

Styrets hovedfokus, både det gamle og det nye, for arbeidet i 2010 har vært:

- *Sluttbehandling av søknader*
- *Oppfølging Verdiskapingsprogrammet og Bevaringsprogrammet 2020*
- *Satsningsområdene: By og tettsted og Landbrukets kulturminner og kulturmiljø*
- *Den nye databasen Lykillinn*
- *Nye lokaler og ny organisering av virksomheten*
- *Utviklingen av virksomheten, inkl rekruttering*

2.6 Administrasjon

Administrasjonen har vokst; fra én person pr. september 2003 til ti faste medarbeidere pr. 31.12. 2011 samt to toårs-engasjerte og tre korttidsengasjerte (totalt 15 personer) Det gjelder:

Faste stillingshjemler

Navn	Stilling	Ansatt fra/til	Merknad
Jon Suul	Direktør	01.09.2003-31.08.2009, 01.09.2009-01.09 2015	Åremållstilling
Solvår Knutsen	Kontorleder	14.08 2004	
Einar Engen	Seksjonsleder	02.05 2007	Kontorsjef pr 09.11 2011
Helene Tiller	Avdelingsarkitekt	13.08 2007	
Eli Neby	Sekretær	13.08 2007	
Eli Heirung	Underdirektør	18.01 2010	
May I Arnevik Løseth	Rådgiver	01.03 2010 engasjement fra 10.08.2009	permisjon, 50 % stedfortreder kontorsjef 09.11- 31.12
Sophie Gjesdahl Noach	Avdelingsarkitekt	16.08 2010	
Hans Johnsson	Rådgiver	01.09.2011	
Marit Ydse	Sekretær	15.08.2011	50 % stilling
Arnstein Brekke	Kontorsjef	09.11.2011	Tiltrer 02.01 2012

Engasjementer 2011:

Navn	Stilling	Ansatt fra/til	Merknad
Magnus Borgos	Førstekonsulent	01.03.11-30.04.11	Rest av års- engasjement fra 2010
Christiane Böhme	Rådgiver	01.02.11-01.02.12	Vikar og engasjement
Frøydis Skjevdal			Timebasert
Andrea Hånes			Timebasert
Cecilie Bergan	Førstekonsulent	09.11.11-09.11.13	Toårs prosjekt
Carina Trulssen	Førstekonsulent	09.11.11-09.11.13	Toårs prosjekt

Kjønnsfordeling og alder

Kjønnsmessig representasjon innenfor Kulturminnefondets organer pr. 31.12.2011:

Organ	Antall	Kvinner	Menn	Kvinner %	Menn %
Styret					
• styreleder	1	1	-	100	-
• nestleder	1		1	-	100
• styremedl.	3	1	2	33	67
• varamedl.	3	2	1	67	33
Faggruppen					
• leder	1	-	1	-	100
• medlemmer	3	1	2	33	67
• varamedl.	-	1		100	-
Administrasjonen					
• ledere	3	1	2	33	66
• fagrådgivere faste	4	3	1	75	25
• merkantile faste	3	3	-	100	-
• langtidsengasjerte	2	2		100	-
• korttidsengasjerte	3	3		100	-

Rekruttering faste stillinger ved administrasjonen 2003-2011:

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kvinner		1			2		2	2	1
Menn	1				1	1	1		2
Turnover									
Kvinner									
Menn								2	
SUM	1	2	2	2	5	6	9	9	12

Gjennomsnittsalder faste medarbeidere i 2011: 49 år.

Gjennomsnittsalder alle medarbeidere i 2011: 43 år

Turnover

I motsetning til 2010 da Kulturminnefondets administrasjon for første gang siden opprettelsen i 2003 hadde oppsigelser, var det ingen bevegelse blant de ansatte i 2011 ut over nyrekruttering.

Sykefravær

	Antall	Dager	% av arb.dager
Arbeidsdager 2011		2407	
Legemeldt sykefravær	2	38	2%
Egenmelding	7	31	1%
Sykefravær til sammen	9	69	3%
Permisjon og annet fravær	3	193	8%
Fravær til sammen 2011	12	262	11%

Nye lokaler

Administrasjonens kontorlokaler i Bergmannsgata 25 (240m²), som har vært benyttet fra oppstarten i 01.02 2004, ble fraflyttet pr. april 2011 med gradvis overflytting til nye romslige, lokaler i Leigh-gården, Bergmannsgata 17 (480 m² + utvidelsesmuligheter ca 80m²). Innflyttingsfest/markering ble holdt 07.03 2011.

Fast formell organisering av administrasjonen

Etter lengre tids forarbeider inntrådte formell fast organisering pr 09.11 2011 med tre kontorer. Utviklingen og antall ansatte rettferdiggjør dette grep. Administrasjonen pr 31.12 2011 ser slik ut:

Miljøverndepartementet		
Styret		
Øverste ledelse		
Direktør og underdirektør		
1. Fagkontor Kontorsjef	2. Fagkontor Kontorsjef	Administrasjonskontoret Kontorsjef
2 prosjektmedarbeidere (2 års engasjementer)	4 saksbehandlere	3 merkantile medarbeidere
1 korttidsengasjert	1 årsengasjement/vikar	1 korttidsengasjert

1.Fagkontor

Kontoret driver fondets utrednings- og utviklingsarbeid, og det er i 2011 startet opp fire prosjekter, dels i samarbeid med eksterne aktører:

- Veiledningsprosjektet 2011-2013
- Evalueringsprosjektet 2011-2013
- Jubileumsbokprosjektet 2011-2013
- Initieringsprosjektet, forprosjekt 2011

2.Fagkontor

Kontoret ivaretar all rådgivning, veiledning, søknadsbehandling og prosjektkontroll i fondet og samhandler med kulturminneforvaltningen og andre aktører. Kontoret har også oppfølging av:

- Bevaringsprogrammet (RA)
- Verdiskapningsprogrammet (RA)
- Pilegrimsleden (RA)
- Klagesaker

I 2011 er det bl a knyttet kontakt til Dansk bygningsarv AS for utveksling og samvirke.

Administrasjonskontoret

Kontoret har ansvar for virksomhetens driftsfunksjoner som førstelinjestjeneste, post, arkiv, ITK, regnskap/økonomi, personal, HMS, div avtaler mv. Det store prosjektet har vært

- Dataverktøyet Lykillinn

Organisasjonen vil utvikles videre i 2012.

Fag- og arbeidsmiljø

Det er avgjørende for Kulturminnefondets suksess og omdømme at arbeidsmiljøet er godt, slik at de ansatte og omgivelsene er fornøyde. Et godt arbeidsmiljø er helt avgjørende for de framtidige rekrutteringsmuligheter av fagfolk til administrasjonen på

Røros. I 2011 har vi arbeidet med miljøet ved ulike felles tiltak, ny gode lokaler har også virket positivt. Arbeidet videreføres og tiltak iverksettes i 2011, bl a ved formalisering av organisasjonen.

Eksterne avtaler om arbeidsplass ved administrasjonen

Kulturminnefondet inngikk i 2007 avtaler med Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), om at representanter for disse institusjonene kan ha kontor plass ved fondets administrasjon, når de har arbeid på Røros. I 2011 har tilbudet blitt benyttet av NIKU ved noen anledninger (Jon Brønne).

Samarbeidsavtale om hospitering

I 2008 ble det inngått samarbeidsavtale med NTNU, Fakultet for historie og samfunnsfag, om hospiteringsplass for mastergradsstudent. Det gjelder studenter ved studiet kulturminnevern. I 2010-11 har det ikke vært mulig å ta inn hospitant pga plassmangel. Dette er endret som følge av nye lokaler. I 2012 vil i alt tre studenter benytte denne muligheten. Én fra fakultetet for historie og samfunnsfag og to fra Arkitektavdelingen.

Økt pågang til administrasjonen

Administrasjonen har tydelig merket at alle typer henvendelser har økt, det gjelder telefon, e-post, post og personlig oppmøte. Dette har særlig utviklet seg fra sommeren 2006 og økt ytterligere siden. Veksten har fortsatt i 2011, jf tabell 3.

Post, bilagshåndtering/utbetalinger

Post- og bilagsbehandling (e-post inkl.) ved Kulturminnefondets administrasjon har vært i sterk vekst over lengre tid. Ytterligere vekst i posten skjedde i 2011. Antall bilag økte ikke i samme tempo som post, men også her har det vært betydelig vekst (jf tabell 3).

Kulturminnefondets nettsted

Nettstedet er blitt et meget viktig møtepunkt med publikum og aktuelle søkere. Antall besøkende på nettstedet har vært økende siden det ble åpnet 01.02 2004. I 2011 økte trafikken ytterligere, men som forventet ikke like mye som i tidligere år – resultatet var ca 10 % økning (se tabell 4, fra DAG avventes). For 2010 var endringen for første gang negativ med - 5,5%.

Etablering av boksamling og bokregister

Fondet har startet opp et arbeid med å bygge opp en faglig boksamling av eldre og nyere litteratur relevant innen kulturminnefeltet. Det skal være en referanse- og oppslagsboksamling til bruk for ansatte, faggruppen og besøkende. Fondet er så heldig å ha mottatt en rekke bokgaver fra inn- og utland, fra enkeltpersoner og faginstitusjoner. Boksamlingen omfatter en del av den sentrale litteraturen innen det kulturminnefaglige feltet.

I 2010 mottok fondet et stort antall bøker fra Brita Skjølvold, Oslo, etter hennes avdøde mann, professor i arkeologi, Arne Skjølvold. Han var født i Rugeldalen i Røros. Bøkene ble bragt til Røros vinteren 2010/11. Videre ble det i 2010/11 inngått en avtale med Ruuds Antikvariat Oslo/Mysen om innkjøp av bøker til spesialpris. I 2011 har fondet også blitt gitt en bokgave etter den kjente naturvernforbundsmannen Magne Midttun, Oslo.

Et arbeid med elektronisk registrering av samlingen ble påbegynt høsten 2011.

I 2011 er det inngått et samarbeid med Røros Folkebibliotek om registrering etc.

2.7 Faggruppen

I tråd med forskriften skal Kulturminnefondet ha en faggruppe, slik at søknadene blir behandlet i et to-trinnsystem (Justisdepartementets vilkår for godkjenning av fondets

opprettelse og forenklet klagebehandling). Faggruppen har t.o.m. 2011 hatt to behandlingsmøter om året (vår og høst) ved administrasjonens kontor på Røros for gjennomgang og innstilling av saker til styret.

Det blir inngått skriftlige arbeidsavtaler med den enkelte eksterne fagrådgiver som inntreer i Faggruppen, funksjonstiden er inntil 3 år. Medlemmene i gruppen skal utvide fagkompetansen som finnes ved administrasjonen, for eksempel maritim og/eller hagehistorisk kompetanse. I september 2010 ble det arrangert et første strategimøte med Faggruppen. Siden er et slikt møte blitt avholdt årlig. Faggruppen har fra 2010 selv utpekt leder for gruppen.

Følgende personer har deltatt i faggruppearbeidet i 2010-11:

Navn	Søknadsrunde 2010		Søknadsrunde 2011	
	14.	15.	16.	17.
Kai Jensen, Tønsberg (leder)	1		1	
Bjarte Gullachsen*, Bergen	1	1		
Ingeborg M Mathiesen**, Koppang	1	1		
Arnstein Brekke***, Rognan		1	1	1
Bente Mathisen****, Bergen			1	1
Lene Landsem*****, Trondheim/Oslo			1	
Deltagere Faggruppemøtene	3	3	4	2

* Gikk ut av Faggruppen fra årsskiftet 2010/11

** Gikk ut av Faggruppen fra årsskiftet 2011/12

*** Gikk ut av Faggruppen fra årsskiftet 2011/12

**** Nytt medlem til Faggruppen fra årsskiftet 2010/11

***** Nytt varamedlem til Faggruppen fra årsskiftet 2010/11

2.8 Evaluering

Kulturminnefondet ble sist evaluert i 2007 (se *NIBR-rapport 2007:6 Evaluering av Norsk Kulturminnefond*). Evalueringen ble den gang begrenset til den samfunnsmessige delen, da antallet ferdigstilte prosjekter var få. Behovet for ny ekstern evaluering ble i 2010/11 drøftet med Miljøverndepartementet, i fellesskap fant man slik evaluering unødvendig på daværende tidspunkt.

Administrasjonen har, med styrets støtte, i 2010-11 gjennomført en faglig evaluering av et antall prosjekter under Verdiskapningsprogrammet fase 1. Dette arbeid er avrapportert i fondets første rapport, i den nye rapportserien etablert fra 2011. Arbeidet skal ses på som et forprosjekt til et større evalueringsprosjekt 2011-13 hvor vi går nærmere inn på de praktiske kulturminnefaglige resultatene. Denne evalueringen vil bli et viktig redskap for fondet mht framtidig oppfølging og prioritering.

3. BUDSJETT OG REGNSKAP

Grunnfondet i Kulturminnefondet

Grunnfondet har siden 2009 vært 1,4 milliarder kr. Siden har ingen tilførsler blitt gjort. Midlene avsettes i Norges Bank på 10-års statsobligasjonsrente. Renten varierer fra avsetning til avsetning.

Miljøverndepartementet har i 2010 og 2011 fått oversendt konsekvensvurderinger mht renteutvikling, inflasjon og behov som grunnlag for argumentasjon for framtidig utvikling av grunnfondet.

Den samlede avkastningen utgjorde for 2011 **59,4 mill kr.** (jf St.prp.nr.1 (2009-2010) Miljøverndepartementet). Den samlede ramme disponibelt for fondet utgjøres av avkastning, pluss overføringer og renters rente av inntående beløp (øremerkede tilsagn), bruttobudsjettet for fondet var i 2011 **66,7 mill kr.**

Driftsbudsjettet og regnskap for Kulturminnefondet 2011

Rammen for bruttobudsjettet for 2011 utgjorde totalt **kr 66 777 981**, bestående av avkastningen samt overføringer (i all hovedsak rentes rente av inntående tilsagn) som utgjorde **kr 7 297 981**.

Driftsbudsjettet utgjorde i 2011 **kr 12 269 981** eller **18 %** av fondets totale ramme. Heri innregnet arbeidsgiveravgift for hele forutgående periode.

Oppsatt budsjett for tilsagn om tilskudd var på **kr 54 mill**, herav øremerket **kr 5 mill** til prosjekter under Verdiskapingsprogrammet. Ifølge forskriften skal ca **kr 18 mill** benyttes til fredete hus i privat eie. Derved ble beløpet til ordinære tilsagn kr 31 mill.

Endelig fordeling tilsagn gitt i 2011:

Ordinære tilsagn	kr 46 989 000
Verdiskapingsprogrammet	kr 4 165 500
Bevaringsprogrammet	kr 10 129 500
Tilsagnsbeløp tilsammen	kr 61 284 000

3.1 Resultatregnskap 2011

Inntekter	2010 Regnskap	2011 Regnskap	2011 Budsjett
Fondsmidler	55 230 000,00	59 480 000,00	59 480 000
Overføring forrige år	3 729 693,27	2 050 790,26	4 797 981
Ymse inntekter	186 600,00	164 424,78	200 000
Refusjon syke/fødselspenger	-	241 194,00	300 000
Tilbakeførte tilsagn	3 642 193	2 915 674	2 000 000
Inntekter totalt	62 788 486,54	64 852 083,04	66 777 981

Kostnader

Faste stillingshjemler	4 701 310,19	4 706 053,15	4 571 832
Engasjementer	252 240,30	238 104,29	323 500
Påløpte feriepenger	489 199,40	629 236,37	632 464
Pensjonskostnader			502 750
Honorar og godtgjørelser	181 000,00	225 000,00	253 000
Arbeidsgiveravgift	1 258 374,76	374 187,07	608 492
Innkjøp	2 373 713,97	1 119 500,51	918 000
Reise- møte og velferdstiltak	1 078 646,14	1 098 534,04	1 291 790
Kontorkostnader	973 560,00	1 334 383,13	1 154 861
Konsulentbistand, utredning	612 197,63	872 915,88	1 058 677
Kurs- og konferansekostnader	207 959,50	109 996,55	130 000
Vedlikeholdstjenester	152 825,63	250 460,51	194 448
Kostnader lokale	316 659,26	549 519,00	630 167
Diverse utgifter	-	-	-
Sum Driftskostnader	12 597 686,78	11 507 890,50	12 269 981
Tilsagn ordinært	23 246 500,00	46 989 000,00	31 670 000
Tilsagn Verdskapingsprogrammet	9 032 500,00	4 165 500,00	4 788 000
Tilsagn Bevaringsprogrammet	17 685 500,00	10 129 500,00	18 050 000
Sum Tilsagn	49 964 500,00	61 284 000,00	54 508 000
Kostnader totalt	62 562 186,78	72 791 890,50	66 777 981

Årsresultat	226 299,76	-7 939 807,46	0
--------------------	-------------------	----------------------	----------

Underskuddet i 2011 utgjør i hovedsak tildeling av midler til nye prosjekter, i forbindelse med overgang til én søknadsfrist pr. år.

3.2 Kapitaloversikt

Saldo i Norges Bank pr. 31.12.11	1 567 727 624
Fondskapital	-1 400 000 000
Skyldig arb.g.avg	-124 879
Skyldig pensjonstilskudd	-98 331
Skyldig feriepenger	-626 677
Forskuddstrekk lønn	-350 076
Avsetning bundne tilsagn	-112 061 241
Til disposisjon 2012	54 466 420

4. SØKNADER OG BEHANDLING

4.1 Søknadsutvikling

Den store økningen i antall søknader om midler fra fondet i 2007 var noe uventet med mer enn en fordobling av søknadsmengden i forhold til året før. Økningen fortsatte i 2008 (713 søknader) og økte ytterligere i 2009 (806 søknader) og 2010 (851). Det er gitt tilskudd til **1477** prosjekter i perioden 2003-2011. Ved utgangen av 2011 er til sammen **684** prosjekter, som Kulturminnefondet har bidratt med midler til, blitt avsluttet og godkjent mht sluttrapportering (utført arbeid og budsjett).

Ved utgangen av 2011 har fondet til sammen **793** prosjekter som enten løper eller er nyoppstartede prosjekter, det er **110** flere enn ved tilsvarende tidspunkt i 2010. Dette er den største utfordringen for fondets administrasjon framover i tid. En tettere oppfølging med faglig rådgivning og kontroll mens prosjektene løper, med blant annet befarig på stedet, er svært viktig for å sikre kvaliteten i prosjektene.

4.2 Verdiskapingsprogrammet (VSP)

Verdiskapningsprogrammet (VSP) fase 1 ble avsluttet ved utgangen av 2010. Verdiskapningsprogrammets fase 2 fortsatte i 2011 med øremerking av midler til Pilegrimsleden (5 mill kroner). Kulturminnefondet ga totalt kr 4 165 500 i tilsagn til 22 prosjekter knyttet til Pilegrimsleden.

Kulturminnefondets evaluering av kulturminnetiltak under Verdiskapningsprogrammet

I forbindelse med den pågående følgeforskningen i regi av RA har administrasjonen i Kulturminnefondet påpekt behovet for en egen evaluering av de konkrete istandsettingsprosjektene som Kulturminnefondet har medfinansiert. Våren 2009 ble evaluering av istandsettingsprosjekter påbegynt.

Målsettingen med fondets evaluering er å skaffe fram oversikt over de faktiske kulturminnefaglige resultatene av gitte tilsagn. Det legges vekt på følgende punkter ved gjennomgang av de enkelte prosjektene:

- tiltakenes effekt på de samlede kulturminneverdier
- prosjektenes total kostnader i forhold til budsjetterte kostnader, herunder også privat medfinansiering i prosjektene.

- tiltakenes medvirkning til sosial, miljømessig, kulturell og økonomisk verdiskaping
- hvordan fondets administrasjon kan forbedre egen søknads- og øvrig saksbehandling

De foreløpige resultatene av gjennomgangen av prosjektene avdekker flere forhold, både kulturminnefaglige og økonomifaglige, i tillegg til opplysninger om ny bruk og verdiskapingselementene i prosjektene. Arbeidet så langt viser høy grad av nytteverdi med tanke på ovennevnte punkter, samtidig som det har klar overføringsverdi til fondets øvrige tema/satsningsområder. 77 prosjekter er befart i forbindelse med evalueringen. Rapporten er utgitt som nr.1 i fondets nye rapportserie, (vil bli lagt ut på nettsiden eller kan bestilles ved henvendelse til fondet).

4.3 Status tilskudd til fredete kulturminner og kulturmiljø

I forskriftene til fondet er det fastsatt at minst 1/3 av avkastningen over tid skal anvendes til tiltak på fredede kulturminner og kulturmiljøer. Antallet omsøkte prosjekter som gjaldt fredete kulturminner og kulturmiljøer var relativt begrenset i perioden 2003-2007, og fondet hadde liten kapasitet til å arbeide eksplisitt med oppfølging av slike saker.

Høsten 2008 ba Miljøverndepartementet Kulturminnefondet om særlig å bidra til at Bevaringsprogrammet (BVP) 2020 ble gjennomført. I tildelingsbrevet for 2009 ble det øremerket midler til formålet. BVP er et prosjekt i Riksantikvarens regi som retter seg mot private eiere av fredete bygninger, hvor visjonen er å oppnå normalt vedlikeholds nivå pr 2020.

I tildelingsbrevet fra Miljøverndepartementet for 2011 fikk Kulturminnefondet i oppdrag å øremerke midler til Bevaringsprogrammet. Administrasjonen tok kontakt med flere fylkeskommuner for å drøfte nye søknader for 2011, og **10,1** mill kroner ble disponert til formålet ved tildelingene i 2011. Styret har påpekt det uheldige i disse øremerkingene da det bidrar til å blande roller og gjør det uklart for eierne hvem som har ansvaret for fredede kulturminner.

Fondets administrasjon har hatt møter og kontakt med Riksantikvaren, flere fylkeskommuner, pilotene samt enkelteiere om aktuelle prosjekter/nye søknader. I alt **52** søknader innkom og **47** tilsagn ble gitt til fredete hus i privat eie. 5 tilsagn ble gitt til andre fredete kulturminner. Under kategorien arkeologiske kulturminner ble det gitt **1** tilsagn i 2011.

4.4 Status tilskudd til kulturhistorisk viktige kirker

Kulturminnefondets vedtekter av 2003 nevner kulturhistoriske kirker som en oppgave for Kulturminnefondet. Imidlertid er det hittil bare mottatt svært få kirkerelaterte søknader. Det kan henge sammen med at reglene for tilskudd fra fondet ofte har gjort søknader fra kirkehold uaktuelle. Felleskirkelige råd/menighetsråd vil normalt ikke kunne tilfredsstillende kravene på gjennomsnittlig 50 % privat medfinansiering eller 30 % som minstekrav, selv om det finnes unntak.

4.5 Saksbehandlingstid og prosedyrer

I perioden 2004-2011 har det vært to årlige søknadsfrister, unntaket var i 2007 da det var tre. Tidspunktet for fristene har variert mht til vinterfristen fra 15.04 (2004), 01.03 (2005-07) mens høstfristen hele tiden har vært 01.09. Fristen har vært kunngjort tre måneder i forkant av fristene.

4.6 Klager

Etter forskriften er det begrenset klageadgang mht vedtak fattet av Kulturminnefondet. Saksbehandlingsfeil og feil rettsanvendelse kan påklages, mens det faglige skjønnet ikke kan overprøves. Siden oppstart i 2003 har det årlige antallet klager vært meget begrenset. De fleste som mottar avslag (disse er begrunnet) ser verdien av å bearbeide/rette/forbedre søknadene og velger derfor å søke på nytt framfor å klage.

I 2011 kom det inn **18** klager. Oversikt over klager 2003-2011 framgår av tabell 12.

4.7 Kunngjøring av frister for å søke om fondsmidler

Kunngjøring skjer gjennom et annonsebyrå i utvalgte aviser samt nettsteder. I tillegg omtales fristene på fondets egen hjemmeside.

Norsk
Kulturminne
fond

SØKNADSRIST FOR TILDELING 2011

Herved kunngjøres 1. frist for søknader om tilskudd fra Norsk Kulturminnefond 2011.

Søknader må være poststemplet senest **01.02.2011**

Fristen er definitiv og søknadene blir behandlet slik de er ved fristens utløp.

I 2011 gjelder følgende satsningsområder:

- Industrikultur
- By og tettsted
- Kystkultur

Det vil bli fordelt til sammen ca 53 mill kr i 2011 hvorav 20 mill kr er øremerket fredede bygninger i privat eie og 5 mill kr er øremerket oppfølging av Verdiskapningsprogrammet.

Ved første tildeling 2011 fordeles ca 70 % av midlene, til høsten etter 2. frist ca 30 %.

Neste søknadsfrist er 01.09 2011.

Søknadsskjema, veiledning og annen informasjon finnes på www.kulturminnefondet.no. Ytterligere informasjon rettes til administrasjonen på telf. 73 10 36 00.

Søknader sendes:
Norsk Kulturminnefond, Pb. 253, 7361 Røros.

4.8 Krav om privat medfinansiering

Med privat medfinansiering menes normalt egeninnsats (dugnad) og egenkapital i form av:

- egne midler
- private lån
- verdien av egne materialer
- verdien av bruk av eget utstyr (maskiner)
- innsamlingsmidler (ideelle organisasjoner)
- donasjoner (normalt fra ideelle organisasjoner)
- tilskudd fra private stiftelser, legater, fond etc.
- tilskudd fra sponsorer

Kulturminnefondets daglige leder ba høsten 2003 de ideelle organisasjonene innen kulturminnevernet om å bidra til at det ble fastsatt ett kronenivå pr time for dugnadsinnsats. Organisasjonene ble enige om en timesats på kr 200 pr time. I ettertid har det vist seg positivt for mange frivillige organisasjoner at verdien av dugnaden er bestemt og at dette kan innregnes i finansieringen av prosjekter. Det har ikke vært noen spørsmål til det nivået som ble fastsatt i 2003. Det må bety at man traff godt.

Stortingets forventninger om at etableringen av Kulturminnefondet skulle forløse betydelig egeninnsats og egenkapital ble tidlig tilfredsstilt. Kulturminnefondets gjennomsnittsbidrag til prosjekter som har fått støtte 2003-11 ligger på 39 % (se tabell 15), og gjennomsnittskravet om 50 % privat medfinansiering er dermed i gjennomsnitt oppfylt.

Prosjektene finansieres normalt på følgende måte:

- egeninnsats og tilskudd fra fondet
- egeninnsats, offentlig tilskudd (vanligvis SMIL-tilskudd og/eller tilskudd fra fylkeskommune) og tilskudd fra fondet
- egeninnsats, egenkapital og tilskudd fra fondet
- egeninnsats, egenkapital, offentlig tilskudd (vanligvis SMIL-tilskudd og/eller tilskudd fra fylkeskommune) og tilskudd fra fondet
- egeninnsats, egenkapital, tilskudd fra privat stiftelse, fond, legat el (vanligvis Stiftelsen UNI) og tilskudd fra fondet

Samfinansiering er omtalt som en ambisjon i retningslinjene for fondet, likeså at fondet aktivt skal arbeide mot sponsormarkedet. Administrasjonen har ikke kapasitet til å ivareta disse utfordringene, som ville kreve betydelige ressurser for å oppnå resultater. Fondet har likevel drevet utstrakt kontaktsøkende virksomhet og informasjonsarbeid overfor myndigheter og organisasjoner. Stiftelsen UNI er en privat og viktig aktør det er knyttet kontakt til. Finansieringen av det enkelte prosjekt er søkers ansvar. Det gies råd om hvor man kan søke bl a private tilskudd. Administrasjonens mulighet til aktiv medvirkning mht ekstern (privat) finansiering begrenses til rådgivning.

4.9 Prioriteringsgrunnlaget for søknadsbehandlingen

Følgende forhold er lagt til grunn for de faglige prioriteringer i 2011:

Tekniske krav:

1. Søknaden må fylle de tekniske krav jf. Veiledningen.

Finansiering:

1. Høy privat egenandel i form av dugnad og private midler, over 50 %
2. Høy privat egenandel i form av dugnad og/eller private midler, under/inntil 50 %
3. For landbrukssøknader prioritet til de som har fått/regnet inn tilskudd fra SMIL
4. Andre

Kontakt med antikvarisk myndighet:

1. Kontakt opprettet/dokumentert
2. Kontakt ikke dokumentert

Målgrupper:

1. Private enkelteiere og ideelle organisasjoner
2. Ideelle stiftelser
3. Andre private eiere
4. Andre

Formell status, 1- 3 likestilt, spesielt fokus på fredet:

1. Fredet (inkl automatisk fredet)
2. Definert bevaringsverdig av antikvarisk myndighet

3. Regulert til spesialområde bevaring
4. Annet

Prioriterte satsningsområde, likestilt 1- 3 valgt av styret:

1. By og tettsted
2. Landbrukets kulturminner og kulturmiljø
3. Generelt

Miljøverndepartementets føringer 2009:

1. Verdiskapingsprogrammet, 11 utpekte piloter
2. Fredete kulturminner og kulturmiljø

Kategorier:

1. Alle kategorier bør dekkes om mulig

Den faglige prioriteringen skjer i 5 grupper:

1a	Tilsagn om tilskudd	Gode tiltak. Godt dokumenterte og gjennomarbeidede søknader
1b	Tilsagn om tilskudd	Søknader som er gode nok, men kan settes ned til 2
2	Ikke tilsagn	Mangler enkelte vedlegg, lav privat andel. Satsningsområder, privatandel eller annen prioritering danner grunnlag
3	Ikke tilsagn	Mangler fotodokumentasjon, kostnadsberegninger offentlige tillatelser; byggetillatelse, godkjenning av tiltak på fredet anlegg osv.
4	Ikke tilsagn	Mangelfull søknad, svakt antikvarfaglig, lav privat andel
5	Ikke tilsagn	Søknader som faller utenfor/er svært mangelfullt utfylt. Objektet kan falle innenfor

Styret har bedt om at prioritet bearbeides/forenkles.

4.10 Søknader og resultat av behandlingen i 2011 samt oversikter for 2003-11

I 2011 innkom 669 søknader totalt. Dette er en nedgang på 182 søknader fra 2010. Hele 316 prosjekter fikk tilskudd fra Kulturminnefondet i 2011. Til sammen ble det gitt tilsagn om tilskudd på vel 61,2 mill kr til disse prosjektene.

Alle prosjekter det er gitt tilskudd til i 2011 gjelder fysiske prosjekter (som for tidligere år). Som ventet tildeles kategorien bygg og anlegg den største delen av midlene. Fondet har imidlertid en ambisjon om at alle kategorier skal få midler.

Den geografiske fordeling av prosjekter det er gitt tilskudd til i 2011 framgår av tabell 6, gjennomsnittsbidrag framgår av tabell 9.

I 2011 ble 19 prosjekter gitt tilsagn over 0,5 mill kr, de utgjorde tilsammen 12 mill kr, se tabell 10. Fram t.o.m. 2006 var høyeste tilskudd 0,5 mill kr. I 2007 og 2008 var høyeste tilskuddsbeløp 1 mill kr, høyeste beløp i 2010 var 2 750 000 kr.

Tabell 16 viser fylkesvis fordeling av antall søknader og prosjekter som har fått støtte i 2011. Fordelingen over landet mht antall søknader fra de enkelte fylkene og tildeling av prosjektmidler er ulik. En del fylker går igjen som sterkest representert i søknadsmengden hvert år. Fondet har stor oppmerksomhet rettet mot dette forholdet og vil søke å oppnå en jevnere fordeling.

I vedleggene, tabellene 1-18, gis oversikt over søknader, tilskudd og verdiskapingseffekt og statistikker mht kategorier, formell status, eierforhold, satsningsområde og finansiering for de innvilgede søknader.